

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Krajčoviča a sudcov JUDr. Libora Duľu a JUDr. René Štěpánika na neverejnom zasadnutí dňa 26. novembra 2013 v Bratislave v trestnej veci obvineného **Š. B. a spol.** pre trestný čin vraždy podľa § 219 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Tr. zák. z časti dokonaný z časti v štádiu pokusu podľa § 8 ods. 1 Tr. zák. a iné, **I.** o sťažnosti obvineného Š. B. proti uzneseniu Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica z 29. októbra 2013, sp. zn. Tp 55/2012 a **II.** o sťažnosti prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky proti uzneseniu Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica z 13. novembra 2013, sp. zn. Tp 55/2012, takto

r o z h o d o l :

I. Podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. sťažnosť obvineného Š. B. **sa z a m i e t a.**

II. Podľa § 194 ods. 1 písm. a/ Tr. por. napadnuté uznesenie **sa z r u š u j e** a lehota trvania väzby obvineného Š. B., nar. X., bytom P. X./X., P., t. č. v Ústave na výkon väzby Leopoldov, **sa p r e d l ž u j e do 7. apríla 2014.**

O d ô v o d n e n i e

I. Sudca pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica (ďalej len ŠTS) uznesením z 29. októbra 2013, sp. zn. Tp 55/2012, podľa § 79 ods. 3 Tr. por. zamietol žiadosť obvineného Š. B., vo väzbe v Ústave na výkon väzby Leopoldov o prepustenie z väzby na slobodu. Podľa § 80 ods. 1 písm. b/, ods. 2 Tr. por. neprijal písomný sľub obvineného Š. B..

Proti tomuto uzneseniu podal obvinený Š. B. prostredníctvom svojho obhajcu písomným podaním v zákonnej lehote sťažnosť. Poprel spáchanie skutkov kladených

mu za vinu uznesením o vznesení obvinenia. Nestotožnil sa s rozhodnutím sudcu pre prípravné konanie, že u neho (obvineného) reálne existujú dôvody väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a/, písm. c/ Tr. por. Vyjadril názor, že z doposiaľ vykonaného vyšetrovania je zrejmé, že naďalej existuje vážna pochybnosť o tom, že sa v deň vraždy P. Č. 9. septembra 2004 nachádzal v Bratislave. Prokurátor podľa obvineného na jednej strane spochybňuje výpovede svedkov svedčiace v prospech obvineného ako zvláštnosť pamätania si s odstupom času na okolnosti dňa 9. septembra 2004, na druhej strane prokurátor nepoukazuje na zvláštnosti a rozpory vo výpovediach svedka J. K., ktorý si tiež pamätá po cca 9 rokoch podrobnosti, avšak niektoré okolnosti uvádza len okrajovo. Obvinený považuje výpovede chráneného svedka J. K. za nevieryhodné. Rozoberá iné konania, v ktorých boli výpovede tohto svedka spochybnené, pričom sa názorovo rozchádza so závermi sudcu pre prípravné konanie v súvislosti s hodnotením týchto výpovedí. Obvinený vyjadril presvedčenie, že trestné stíhanie v jeho trestnej veci možno úspešne vykonať aj po jeho prepustení na slobodu. Navrhol, aby po preskúmaní zákonnosti predmetného uznesenia napadnutého sťažnosťou nadriadený súd toto uznesenie zrušil a rozhodol o prepustení obvineného z väzby na slobodu z dôvodu, že pominuli dôvody väzby, resp. v prípade presvedčenia, že dôvody väzby naďalej trvajú, aby v súlade s § 80 ods. 1 písm. b/ Tr. por. prijal písomný sľub obvineného.

II. Sudca pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica, uznesením z 13. novembra 2013, sp. zn. Tp 55/2012, podľa § 76 ods. 3 Tr. por. nepredĺžil lehotu väzby obvineného Š. B..

Proti uvedenému uzneseniu podal prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len prokurátor) ihneď sťažnosť do zápisnice o výsluchu obvineného dňa 13. novembra 2013, ktorú odôvodnil písomným podaním doručeným Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len najvyšší súd) poštou dňa 20. novembra 2013.

Prokurátor v sťažnosti poukazuje na argument prvostupňového súdu o väzobnom trestnom stíhaní J. K., čo vytvára pochybnosti súdu o jeho dôveryhodnosti ako svedka usvedčujúceho obvinených z vraždy P. Č., na konštatovanie súdu, že to nemôže automaticky byť dôvodom na záver, že tento svedok klamal aj v tomto prípade, i na výtku súdu, že orgány činné v trestnom konaní neuniesli dôkazné bremeno a nezadovážili za posledné obdobie iné,

čo aj nepriame dôkazy podporujúce svedectvo J. K.. K tejto argumentácii upriamil prokurátor pozornosť na to, že od zamietnutia žiadosti obvineného Š. B. o prepustenie z väzby dňa 29. októbra 2013, je väzobné trestné stíhanie J. K. jedinou novou skutočnosťou v dôkaznom stave. Orgány činné v trestnom konaní sú v súčasnosti odkázané na čakanie na výsledky právnych pomoci zaslaných do cudziny, ktorými sa overuje alibi obvineného V. M. a zároveň tvrdenie svedka J. K. ku vražde P. Č.. Tieto skutočnosti by mohli byť podstatné pre posúdenie dôveryhodnosti výpovedí svedka J. K.. Z výsledkov právnej pomoci bude možné ustáliť prípadný rozsah ďalšieho dokazovania. Pokiaľ by orgány činné v trestnom konaní získali dôkazy svedčiace o nevine obvinených vrátane Š. B., konali by z úradnej povinnosti o väzbe aj bez rozhodnutia súdov. Prokurátor navrhol, aby najvyšší súd podľa § 194 ods. 1 písm. a/ Tr. por. zrušil napadnuté uznesenie a sám vo veci rozhodol o predĺžení lehoty väzby obvineného Š. B. podľa pôvodného návrhu prokurátora, prípadne na kratšiu dobu, než bola pôvodne požadovaná.

Sťažnosť obvineného Š. B. proti uzneseniu Špecializovaného trestného súdu z 29. októbra 2013, sp. zn. Tp 55/2012, i sťažnosť prokurátora proti uzneseniu Špecializovaného trestného súdu z 13. novembra 2013, sp. zn. Tp 55/2012, boli doručené najvyššiemu súdu 14. novembra 2013. Vzhľadom na to, že obe veci spolu úzko súvisia v osobe obvineného Š. B. i v predmete rozhodovania (väzba obvineného), najvyšší súd spojil tieto trestné veci (rozhodovania o sťažnostiach proti väzbe) na spoločné konanie vedené pod sp. zn. 2 Tost 36/2013.

Najvyšší súd rozhodujúc o predmetných sťažnostiach podľa § 192 ods. 1 Tr. por. preskúmal správnosť výrokov napadnutých uznesení, ako aj konanie (konania) predchádzajúce týmto výrokom a vychádzajúc z doposiaľ vykonaného dokazovania dospel k týmto záverom :

Obvinený Š. B. je trestne stíhaný pre skutky kvalifikované ako trestný čin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny a teroristickej skupiny podľa § 185a ods. 1 Tr. zák. (účinného do 31. decembra 2005) a trestný čin vraždy podľa § 219 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Tr. zák. (účinného do 31. decembra 2005) z časti dokonaný, z časti v štádiu pokusu podľa § 8 ods. 1 Tr. zák. na skutkových základoch uvedených v odôvodnení oboch napadnutých uznesení Špecializovaného trestného súdu.

Do väzby bol obvinený vzatý uznesením sudcu pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu z 9. júna 2012, sp. zn. Tp 55/2012, v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 3. júla 2012, sp. zn. 6 Tost 22/2012, z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. a/, písm. c/ Tr. por. so začiatkom väzby od 7. júna 2013.

Väzba bola obvinenému predĺžená dvakrát, v prvom prípade do 7. augusta 2013 uznesením sudcu pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu z 13. decembra 2012 v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 20. decembra 2012, sp. zn. 5 Tost 46/2012, v druhom prípade do 7. decembra 2013 uznesením sudcu pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu z 18. júla 2013, sp. zn. Tp 55/2012, v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. júla 2013, sp. zn. 5 Tost 23/2013.

Za trestný čin vraždy podľa § 219 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Tr. zák. (aj) pre ktorý je obvinený Š. B. trestne stíhaný je možné uložiť (v prípade uznania viny) výnimočný trest - doživotie (§ 29 ods. 3, § 219 ods. 2 Tr. zák.) od čoho sa odvíja celková (maximálna) lehota väzby v prípravnom konaní spolu s väzbou v konaní pred súdom, ktorá nesmie presiahnuť štyridsaťosem mesiacov (vedené trestné stíhanie pre trestný čin zodpovedajúci kategorizácii trestných činov po rekodifikácii Trestného poriadku ako obzvlášť závažný zločin), z ktorej na prípravné konanie, v štádiu ktorého sa trestná vec obvineného aktuálne nachádza, pripadá najviac dvadsaťpäť mesiacov, teda v konkrétnom prípade u obvineného Š. B. najviac do 7. júla 2014, čo je i prokurátorom požadovaná lehota na predĺženie väzby obvineného.

Sťažnosťami napadnuté rozhodnutia Špecializovaného trestného súdu sú z časového hľadiska vydané s odstupom dvoch týždňov a napriek totožnej osobe obvineného a predmetu konania - rozhodovanie o väzbe - pričom nie je rozhodujúce či ide o rozhodovanie o žiadosti o prepustenie z väzby (s alternatívou náhrady väzby písomným sľubom) alebo o návrhu na predĺženie lehoty väzby, keďže výsledkom má byť prepustenie obvineného na slobodu alebo ponechanie vo väzbe, sú diametrálne odlišné. Medzníkom medzi nimi je vyhodnotenie aktuálnych údajov o (väzobnom) trestnom stíhaní v inej veci obvineného J. K., ktorý je kľúčovým nositeľom dôkazu - svedkom v prejednávanej trestnej veci obvineného Š. B..

V žiadosti obvineného Š. B. o prepustenie z väzby i v sťažnosti proti uzneseniu ŠTS o zamietnutí tejto žiadosti a neprijatí sľubu obvineného, že povedie riadny život, ako náhrady jeho väzby, je akcentovaná inými dôkazmi než spochybnenými výpoveďami J. K. nepreukaznosť skutkov doposiaľ vykonanými dôkazmi, čo má oslabovať až minimalizovať dôvodnosť ďalšieho trestného stíhania tohto obvineného a následnosť (prípadného) rozhodnutia o vine, čo má mať svoj odraz v nedôvodnosti ďalšieho trvania väzby obvineného. Hodnotenie doposiaľ vykonaných dôkazov najmä opierajúc sa o výpovede svedka J. K. naproti tomu vedie prokurátora k záveru, že pretrváva dôvodnosť trestného stíhania obvineného a v nadväznosti na to i aktuálnosť pretrvávanie väzby tohto obvineného. V tejto súvislosti najvyšší súd podotýka, že škála preukaznosti skutkov dôkazmi od podozrenia zo spáchania trestných činov po vznesení obvinenia v počiatočných fázach trestného stíhania a pri vzatí obvineného do väzby, sa musí zvýrazňovať aktuálne vykonaným dokazovaním. V súčasnosti je trestná vec obvineného v relatívne pokročilom štádiu vykonaného dokazovania v prípravnom konaní a tomu má zodpovedať primeraný stupeň dôkaznej preukaznosti pretrvávajúcej dôvodnosti trestného stíhania obvineného, zatiaľ bez konečného smerovania k rozhodnutiu o jeho vine či nevine.

Rozhodovanie o väzbe nie je rozhodovanie o vine či nevine. Musí mať však svoj podklad v tomto štádiu konania v primeranosti udržania (väzobného) trestného stíhania obvineného Š. B. vykonaným dokazovaním. Najvyšší súd v tejto súvislosti poukazuje na konštatácie ŠTS v jeho uzneseniach z 13. novembra 2013, sp. zn. Tp 55/2012, že doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutky, pre ktoré je obvinený trestne stíhaný, sa stali, vykazujú znaky trestných činov a stále existuje dôvodné podozrenie, že sa na ich spáchaní podieľal aj obvinený Š. B., a z 29. októbra 2013, sp. zn. Tp 55/2012, že obvinený Š. B. je naďalej v rovine rozumnej istoty dôvodne podozrivý zo spáchania závažnej trestnej činnosti.

Kľúčom k riešeniu dôkaznej situácie v prospech či neprospech obvineného Š. B. je nepochybne náležité vyhodnotenie vieryhodnosti výpovedí svedka J. K. z pohľadu ich obsahu, najmä v súvislostiach s účasťou či neúčasťou na skutku vraždy P. Č. dňa 9. septembra 2004 druhého z obvinených - V. M., preverovaním jeho alibi pobytom v cudzine - Kanada, Čína (a tu nemožno opomenúť ani výpovede svedkov v prospech obvineného Š. B. na čas skutku), čo v konečnom dôsledku bude významným medzníkom k hodnoteniu výpovedí tohto svedka a významne nakloní misky váh v prospech aj obvineného Š. B.

rozptýlením, resp. oslabením dôvodnosti jeho trestného stíhania (pravda ak orgány činné v trestnom konaní nepreukážu účasť obvineného na skutkoch inými vieryhodnými dôkazmi), alebo naopak v neprospech obvineného Š. B., ak sa preukáže obsah výpovedí svedka ako reálny, čo však tiež neznamená automaticky záver o vine obvineného.

Najvyšší súd konštatuje, že doposiaľ vykonané dokazovanie v prípravnom konaní prebieha v súlade s ustanovením § 2 ods. 10 Tr. por. bez prierahov. Akcentuje, že momentálne vzniknutá patová situácia z časového hľadiska zabezpečovania dôkazov preverovania pobytu obvineného V. M. v Kanade a Číne v čase skutku a na to naväzujúcich súvislostí hodnotenia dôkazov (viď predchádzajúci text odôvodnenia tohto uznesenia) nie je zavinená nečinnosťou orgánov činných v trestnom konaní, ale najmä objektívnym faktom rozsahu a obsahu právnej pomoci z viacerých krajín (zatiaľ je k dispozícii výsledok právnej pomoci z Nemecka ohľadom letu obvineného V. M. spoločnosťou L. do Kanady), kde možno v nadväznosti na zaslané žiadosti a ich doplnenia v súvislosti s postupne preukazovanými podrobnosťami, reálne očakávať výsledky v časovom horizonte týždňov až mesiacov, čo s poukazom na prípadné nadväzujúce dokazovanie a možný procesný postup smerujúci k súdnemu konaniu nezodpovedá záveru sudcu pre prípravné konanie v jeho rozhodnutí z 13. novembra 2013, sp. zn. Tp 55/2012, o dôvodnosti pretrvávania väzby obvineného Š. B. (len) do 7. decembra 2013 na základe už citovaných predchádzajúcich rozhodnutí súdov o predĺžení jeho väzby. V uvedených súvislostiach vidí najvyšší súd vykonanie predmetných dôkazov a na ne nadväzujúcich procesných postupov orgánov činných v trestnom konaní v reálnom horizonte do 7. apríla 2014, čo je v konečnom dôsledku doba predĺženia väzby obvineného Š. B. nie o prokurátorom požadovanú lehotu sedem mesiacov, ale o dobu o tri mesiace kratšiu. Na druhej strane je potrebné prízvukovať nevyhnutnosť prepustenia z väzby obvineného Š. B. prokurátorom, ako to naznačuje v podanej sťažnosti sám prokurátor, aj pred uplynutím uvedenej predĺženej lehoty väzby obvineného, ak zabezpečené dôkazy (z vykonanej právnej pomoci) znevieryhodnia či vyvrátia výpovede svedka J. K. a pri prípadnej absencii iných dôkazov sa stane neaktuálnym ďalšie trvanie trestného stíhania obvineného Š. B. a tým (automaticky) aj ďalšie obmedzenie osobnej slobody väzbou.

Rozhodnutia najvyššieho súdu o sťažnostiach obvineného Š. B. o zamietnutí jeho žiadosti o prepustenie z väzby a neprijatí písomného sľubu a prokurátora o nepredĺžení lehoty väzby obvineného konkretizované vo výrokovej časti tohto uznesenia, sú dvojjedinným

rozhodnutím o väzbe obvineného, znamenajúcim predĺženie lehoty jeho väzby do 7. apríla 2014 a zároveň nevyhovením v konečnom dôsledku žiadosti obvineného o prepustenie z väzby, resp. jej nahradenia písomným sľubom, že povedie riadny život. Vychádzajú popri v odôvodnení tohto uznesenia rozobratých skutkových okolnostiach pretrvávania väzby obvineného Š. B. aj zo súčasne splnenej existencie väzby tohto obvineného podľa § 71 ods. 1 písm. a/, písm. c/ Tr. por. aj v súčasnom štádiu konania. I keď obvinený v podanej sťažnosti deklaruje pre prípad prepustenia na slobodu svoj pobyt na adrese trvalého bydliska, obmedzeniu osobnej slobody (a následnej väzbe) obvineného predchádzajúce správanie úmyselného skrývania sa na neznámom mieste a vyhýbanie sa tak trestnému stíhaniu so súvislosťami uvedenými v prvostupňovom rozhodnutí, naďalej odôvodňujú obavu z vyhýbania sa trestnému stíhaniu obvineného (za predpokladu jeho ďalšej dôvodnosti, ako bolo uvedené v predchádzajúcom texte odôvodnenia tohto uznesenia), čo naďalej zodpovedá aktuálnosti útekovej väzby obvineného v zmysle § 71 ods. 1 písm. a/ Tr. por. Osoba obvineného, jeho predchádzajúce odsúdenia, charakter trestných činov, odôvodňujú pretrvávajúce obavy, že by obvinený na slobode pokračoval v páchaní závažných trestných činov, čím je naďalej opodstatnené pretrvávajúce preventívnej väzby obvineného v zmysle § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por.

Najvyšší súd zaoberajúc sa možnosťou nahradenia väzby obvineného písomným sľubom, že povedie riadny život, dospel k záveru, že v konkrétnom prípade na to nie sú splnené zákonné podmienky. Tento prostriedok nahrádzajúci väzbu je len možnosťou, nie oprávnením osoby, ktorá je pozbavená osobnej slobody. Je viazaný na výnimočnosť takého postupu z hľadiska osoby obvineného, povahy prejednávaného prípadu a pri obzvlášť závažnom zločine len existenciou výnimočných okolností prípadu. Základným hľadiskom je vyváženosť alebo nevyváženosť tohto opatrenia vo vzťahu k dôvodnej obave, v konkrétnom prípade možnosti vyhýbania sa trestnému stíhaniu a pokračovania v páchaní závažných trestných činov obvineným.

V súlade s rozhodnutím súdu prvého stupňa z 29. októbra 2013, sp. zn. Tp 55/2012 aj najvyšší súd dospel k záveru, že vzhľadom na osobu obvineného, charakter a závažnosť trestných činov, ktorých sa mal obvinený dopustiť, je táto náhrada väzby neadekvátne a neproporcionálna vo vzťahu k uvedeným skutočnostiam.

Najvyšší súd Slovenskej republiky s poukazom na uvedené zamietol sťažnosť obvineného Š. B. proti uzneseniu Špecializovaného trestného súdu z 29. októbra 2013, sp. zn. Tp 55/2012, zrušil uznesenie Špecializovaného trestného súdu z 13. novembra 2013 a sám rozhodol o predĺžení lehoty trvania väzby tohto obvineného do 7. apríla 2014.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

V Bratislave 26. novembra 2013

JUDr. Peter K r a j č o v i č, v. r.
predseda senátu

Vypracoval : JUDr. René Štepánik

Za správnosť vyhotovenia : Ing. Alžbeta Kóňová